Superintendents and Assistant Secretaries in the Secretariat.

(Rules for Promotion).

Q.—899. SRI D. R. KARI GOWDA (Hassan).—

Will the Government be pleased to state :—

the rules to be followed with respect to appointment of Superintendents, Assistant Secretaries and Secretaries in the Mysore Government Secretariat ?

A.—Sri K. HANUMANTHAIYA (Chief Minister).—

Re : Superintendents.—First Division Clerks who have qualified themselves by passing (i) Accounts Higher, (ii) Revenue Higher, and (iii) Criminal Higher are eligible for promotion as Superintendents. According to seniority and merit, an eligibility list of officials eligible for promotion is prepared and approval of the Public Service Commission obtained. Appointments are made as per the approved eligibility list, as and when vacancies occur.

Re : Assistant Secretaries. Superintendents in the Secretariat who have qualified themselves by passing (i) Accounts Higher, (ii) Revenue Higher, and (iii) Criminal Higher are generally eligible for promotion as Assistant Secretaries. According to seniority and merit an eligibility list of Superintendents is prepared and the approval of the Public Service Commission obtained. Appointments are made as per the approved eligibility list as and when vacancies occur. Some of the posts of Assistant Secretaries are also held by officers of the State Civil Service.

Re : Secretaries.—All the post of Secretaries are Senior Duty Posts in the I.A.S. cadre. Officers who are in the grade of Senior Duty Posts are appointed to these posts except in the case of the Secretary to Government, Law Department, which is held by an Officer of the Judicial Department with the rank and status of a District Judge.

LEGISLATIVE BUSINESS.

Mr. SPEAKER.—We shall now go to the next item of business in the Agenda.

Mysore Agricultural Income-tax Bill, 1955.

Introduct on.

Sri K. HANUMANTHAIYA (Chief Minister).—

Sir, I beg to introduce the Mysore Agricultural Inco ne-Tax Bill, 1955.

Sri B. N. BORANNA GOWDA (Belur).—I have been authorised to put one question.

Mr. SPEAKER.—Questions are over. The next item of business was also taken up.

MYSORE TENANCY (SECOND AMENDMENT) BILL, 1955.

Motion to consider (continued).

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪಗೌಡ (ಸೊರಬ-ಶಿಕಾರಿಪುರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಈ ಜೆನೆಕ್ಸಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮನೂದೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಈಗ ಈ ಜೆನೆಕ್ಸಿ ಮನೂದೆಗೆ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ· ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತುಂಬಾ ಆವಶ್ಯಕ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಜೆನೆಕ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲು ರೈತರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಉತ್ಪಾಹದಾಯಕ ಆಗಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹಿಂದೆ ರಚಿಸಿರುವ ಜೆನೆಕ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷದ ಒಂದು ಲಿಮಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿರುತ್ತೀರಿ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಆ ವಾಯಿದೆ ಕಳೆದನಂತರ ಆ ಜಮೀನು ತಮಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಭರವಸೆ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಈಗ ಈ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಲಿಮಿಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಒಂದು ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಆ ಜಮೀನು ಹೇಗೂ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲವಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ ಅನ್ನುವಂಥ ಒಂದು ಭರವಸೆ ಮೇಲೆ ಅವನು ಉತ್ಪಾಹದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಲಿಮಿಟ್ಟನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ರೈತನಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಆತನು ಜಮೀನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಲಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಲಾರನೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈಗ ರೈತನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುಮಾನ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರೇ ಏನಾ

(ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪಗೌಡ.)

ದರೂ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ತಾವೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ; ಆ ಜಮೀನು ತಮಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಂತ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಜಮೀನನ್ನು ತಮ್ಮ-ಸ್ವಂತ ಸಾಗುವಳಿಗೇ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತೆಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಅನುಮಾನ ಬೇರೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸ ರೈತನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಇಲ್ಲ. ರೈತನಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ರೈತವರ್ಗ ಇನ್ನೂ ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾದ ಅದಲು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಈಗ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಮಾಡುತ್ತ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕೆಲವು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ನಾನೂ ಸಹ ಕೆಲವು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಎಕರೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ 2,41,191 ಜನಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 324.224 ಎಕರೆಗಳು. 1 ಎಕರೆಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಐದು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದೊಳಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 556,530 ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶ 1,784,117 ಎಕರೆಗಳು. ಐದು ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಹತ್ತು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದೊಳಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 2,78,171. ಇವರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿರುವ ಜಮೀನು 2,023,303 ಎಕರೆಗಳು. ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಐವತ್ತು ಎಕರೆಗಳ ಒಳಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 1,54,211. ಇವರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಜಮೀನು 3,009,749 ಎಕರೆ. 50 ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲೆ 100 ಎಕರೆ ಒಳಗೆ ಇರುವಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 12,670. ಇವರ ಹಿಡತದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜಮೀನು 7,92,596 ಎಕರೆ. 100 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 500 ಎಕರೆಗಳೊಳಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 2,412 ಮತ್ತು ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 3,41,722 ಎಕರೆಗಳು. ಇನ್ನು 500 ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಜಮೀನಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 77 ಮತ್ತು ಜಮೀನು 64,576 ಎಕರೆಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ಎಕರೆಯೊಳಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ, ಒಂದರಿಂದ ಐದು ಎಕರೆಯೊಳಗಿರುವಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ ಮತ್ತು ಐದರಿಂದ ಹತ್ತು ಎಕರೆಯೊಳಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರುಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 1,075.892. ಇವ್ರು ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿ 4,131,644 ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಮೇಲೆ 50 ಎಕರೆಗಳೊಳಗೆ ಮತ್ತು 50 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 100 ಎಕರೆಗಳೊಳಗೆ ಮತ್ತು 100 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 500 ಎಕರೆಗಳವರೆಗೂ ಮತ್ತು 500 ಎಕರೆಗಳಿಗೂ ಜಾಸ್ತಿ ಯಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆ 1,69,730. ಇವರ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಟ್ಟು ಜಮೀನು 4,208,643 ಎಕರೆಗಳು. ಈಗ ಒಂದು ಎಕರೆಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದರಿಂದ ಐದು ಎಕರೆ ಮತ್ತು ಐದು ಎಕರೆಗಳಿಂದ 10 ಎಕರೆಯೊಳಗೆ ಇರುವಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 1,075,892 ;ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಎಕರೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು 50 ಎಕರೆಗಳ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು 50 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 100 ಎಕರೆಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು 100 ರಿಂದ 500 ಎಕರೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 1,69,370 ಅಂದರೆ 10 ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು 500 ಎಕರೆವರೆಗೂ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದಿರತಕ್ಕವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಒಳಗೆ ಜಮೀನ್ ಪಡೆದಿರತಕ್ಕವರ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಸುಮಾರು ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನರು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಈ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 98 ಲಕ್ಷ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಜನಗಳಿರಬಹುದು. ಈ 98 ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಜನಗಳಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಕೋರ್ಟು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟೇಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದ ಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು.

ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ನೀತಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಚೆನ್ನಿನ್ನು ಕಾನೂನು ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೂ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ರೈತರ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರ ವಿಚಾರದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು 300-500 ಎಕರೆ ಜಮೀನುದಾರರ ವಿಚಾರವಲ್ಲ: ನಾನೂ ಸಹ ಆ ರೀತಿಯ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದಿನ ನಾನು ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಭೂಮಿ ಯಾರ ಸ್ವತ್ತೂ ಆಗಿರತಕ್ಕುದಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 300 ರಿಂದ 500 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇರತಕ್ಕವರಲ್ಲ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಒಂದು ಸಂಶಯ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾದರೂ ಕಾನೂನಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಡೆದು ಆತ್ಮ ಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತೇವೆನ್ನೋಣ. ಆದರೆ ಇದರ ಉಪಯೋಗ ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆಯಲು ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವ. ಈಗ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಈ Tenancy Bill ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಒಬ್ಬ ಚೆನ್ನಿನ್ನ ಮಾಮಲೇದಾರರನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಚೆನ್ನಿನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಮಲೇದಾರರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ, ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಮಾಮಲೇದಾರರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿ ಈ ಚೆನ್ನಿನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು

ಕೊಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಭೂಮಿಯು ಒಡೆತನದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ನೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, "ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದರೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿ ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕುಟುಂಬವೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಒಂದು ನೀತಿ ಇದೆ. ಇದು ನಿಜ. ಹೇಗೆಂದರೆ 1932-33ನೆ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಕಚ್ಚಿತು. ಆವಾಗ ಕಂದಾಯಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಆಗದೆ ಅನೇಕರ ಮನೆಗಳು ಹಾಳಾದುವು. ಅದು ಭೂಮಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಕೂಡದು ಎನ್ನುವುದರ ತತ್ವ. ಈಗ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೂಡಿದೆ. ಆದರಂತೆ ಯಾರೊಬ್ಬನಿಗೂ ಭೂಮಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಕೂಡದು. ತಾನು ಎಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಾಕು. ಈ ಭೂಮಿಗೆ ನಾವು ಒಡೆಯರು ಎಂದು ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಾಯಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ತಾಯಿ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವೋ ಅಥವಾ ಒಡೆಯ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಗೆ ಒಡೆಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಜಮೀನ್ದಾರರು. ಜಮೀನಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕುಗಳು ಶ್ರಮಕೆಲಸಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿವೆ, ಶ್ರಮಕೆಲಸದ ಮುಖಾಂತರ ನಾವು ಬಾಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಒಂದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಒರೀ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಅವರ ಜಮೀನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ Tenancy Actಗೆ ಒಳಪಟ್ಟರೆ ಅವನ ಜೀವನ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಮಿತ್ರರು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಂಥ ತಾಯಿಮಕ್ಕ ದ್ವರೆ ಅವರ ಸಂಸಾರ ಯಾರು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಈ Tenancy Act ನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಂದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಒಂದು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲದೆ ಅಂದರೆ 1/3 ಅಥವಾ 1/4 ಭಾಗ ರೈತರು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆತನು ಎಷ್ಟೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದರೂ ಈ ರೀತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸಹ 1/3 ಭಾಗ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತರಲೆಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಇದಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಇದರ ಪಾಲು ಸೇರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಸಹ 1/3 ಭಾಗ ಹುಲ್ಲು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಈ ಹೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಒರೀ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದಂತೆ ಈ ಕಾನೂನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳವರು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಇಂಥವರಿಗೋಸ್ಕರ ಏನುಮಾಡುವಿರಿ ಎಂಬ ಒಂದು ವಾದವೂ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು. ಭೂಮಿಯ ತೊಡಕನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳಗೆ ಬಿಡಿಸಿದರೆ, ಇತರ ತೊಡಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ನಿಲ್ಲಲಾರವು. ಹೇಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥವರಿಗೆ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ನಲ್ಲಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣ ಅದರ ಲಾಭ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಸರಿಯಾದ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ, ನುಮಾರು 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉಳಿತಾಯವಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಮತಃವಾದ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನೂ ಉಳ್ಳವರು ಹೊದರಾದವರಿಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಬರುವುದು ಶತಸ್ಸಿದ್ಧವಾದುವು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಜಮೀನುದಾರರು ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ರೀತಿ, ನೀತಿ, ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಈ ರೀತಿಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ತನ್ನಿ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ತನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವ Tenancy Bill ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾನೂನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೆನ್ನಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿ ಯಾರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಜಮೀನು ನಲ್ಲಬೇಕೋ ಆತನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಆಸೆಗಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪೊಟಕು ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಸೇವೆಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ವಾದಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನಿ ಬಿಲ್ಲು ಏಕೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಏಕೆಂದು ವಾದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರು ಇತ್ತಕಡೆಯೂ ಇದ್ದಾರೆ, ಅತ್ತಕಡೆಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಆದಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಆಸೆಯನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಸೂಚನೆ ಏಕೆಂದರೆ, ಭೂಮಿಯಿರುವವರಿಗೆ ಹಣವಿರುವವರಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ಯಾರೆಂದರೆ, ದೂರದಲ್ಲೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿರುವ ಬಡವರೇ ಶತ್ರುಗಳು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೂ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು, ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನಂಥವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರವಾದ ಹೇಗಿದೆ

(ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪಗೌಡ.)

ಯೆಂದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ನಾವು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಾಗಿತ್ತು, ಹೀಗಿತ್ತು, ಅವನು ಹಾಗೆಮಾಡಿದ, ಇವನು ಹೀಗೆಮಾಡಿದ ಎಂತ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲ ಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಟೆನೆಂಟ್ಸ್‌ಗೇನೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೆ ಇರುವುದು ಮೇಲು. ಯಾರಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಆಗಬೇಕೋ ಅವರಿಗಾದರೂ ಆಗಲಿ ಎಂದು ನುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದು ಲೇಸೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

Member's right to continue his speech after an interval, if absent when debate begins.

(*Sri H. M. Channabasappa rose*)

Mr. SPEAKER.—I think the rules do not permit to allow a member to continue his speech if he is absent. When discussion commences after an interwal. Anyhow, I will look into the procedure adopted in other Legislatures and will make a statement on Monday. I do not want to cut short the privilege of any Hon'able Member. But I am sorry the rules are very clear on this point. "If any member who is so called upon does not speak, he shall not be entitled, except by the permission of the Speaker, to speak to the motion at any later stage of the debate." The rule is very clear.

*Sri H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—I would like to invite kind attention to Rule 24 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Mysore Legislative Assembly. It reads as follows.—

> "24. Unless the Speaker otherwise directs the first hour of every day of meeting shall be available for the asking and answering of questions."

I would like to submit respectfully to the Chair that rule 24 requires that the first hour of the business is meant for asking and answering of questions, unless it is otherwise directed. I think the Hon'ble Members in this House have reason to take that the first hour is for the questions. That is point No. 1.

Rule 150 says.

> "150. (1).....If any member who is so called upon does not speak, he shall not be entitled, except by the permission of the Speaker, to speak to the motion at any later stage of the debate."

"*At a later stage of the debate*". It does not specify at what stage the Speaker may permit him to speak. I should like to submit that it is exclusively at the discretion of the Hon'ble Speaker to pe mit or not. I should like to further submit that I do not want to take much time of this House. I would like to draw the attention to the fact that the Tenancy Bill is of far-reaching consequence and the Bill is calculated to change the entire psychology of agricultural economy and we want such an economy to take place. I want to make out a good case for changing that psychology in the proper direction. I would like to submit to the Speaker that I may be permitted to speak at this stage. Because if I had repeat to many of these things, I am compelled out of circumstances to repeat them again, though that would not be in the interests of economic use of the time of the House. I should like to request the Hon'able Speaker to exercise his discretion at this stage and permit me to speak.

*Sri B. HUTCHE GOWDA (Turuvekere).—Even otherwise the Speaker can permit the Hon'ble Member to speak for the second time.

*ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯ (ಮಳವಳ್ಳಿ–ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು)—ಈಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಅವರೇ 'First Speaker for the day' ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ first preference ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರದೆಯಿದ್ದ ಮೇರೆ ಆ chance ನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ಅವರು ಹೇಳಿದ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅವರು ತಾವು ಮಾತನಾಡಿ ನದ ನ್ಯರುಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ psychologyಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ತಾವೊಬ್ಬರೇ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೂ,

* Asterisk indicates that the speech has not been revised by the Member concerned.

ಇನ್ಯಾರೂ ಆರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಹಾಗೂ ಅವರು ಭಾವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—No personal attack. Every member has got a right to speak. Every member is interested about this Bill. If you permit him to speak for the second time, other members may not get the opportunity to speak. But now, he cannot claim as the first speaker for the day.

*Sri H. M. CHANNABASAPPA.—He has made a personal remark against me. It is not correct on the part of the Hon'ble Member to make a personal remark.

Mr. SPEAKER.—I have asked him already not to make any personal remarks.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I am only appealing to the Chair to exercise its discretion and permit me to speak as the Chair has discretion to allow the member to speak for the second time.

*Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Home and Industries).—Sir, I just wanted to speak about rule 24. No doubt rule 24 clearly says that every first hour of its business will have to be allotted for the question hour. But what happens is supposing there are no questions or all the members who have tabled questions refuse to put questions, does it mean we have to sit one hour unnecessarily?

It is the duty of every member to wait and be ready in his seat when his turn comes up. I feel, my friend has lost his chance.

(Interruption).

I am still on my legs, I have not yet completed.

Sir, under rule 150:

" 150 (1) After the member who moves has spoken, other members may speak to the motion in such order as the Speaker may call upon them. If any member who is so called upon does not speak, he shall not be entitled, except by the permission of the Speaker, to speak to the motion at any later stage of the debate."

Now he has lost his right to speak, as he was not present when he was called upon by the Speaker to speak. It is an adjourned debate. When the member was not in his seat, really the House cannot wait for him. It is his duty to be present in the House. Of course, it is in your discretion according to rule 150 to allow the Honourable Member to speak only at a later stage, if you feel there is need for it. There are quite a large number of members to speak on this Bill. I believe, Sir, my friend—though I sympathise with him,—has forfeited his right to speak now.

9 A.M.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Thank you for your crocodile tears. Where is it stated that I shall speak last?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Rule 150 is clear on the point. If at all you have to speak, it is at the mercy of the Speaker. Sri M. Linganna has also stated that if an Hon'ble Member is called upon to speak and he does not speak, the rule says that he shall not be entitled to speak except with the permission of the Speaker. Even then he can be permitted to speak at any later stage of the debate—at a later stage when all other Members have had their chances.

*Sri M. LINGANNA (Nanjangud).—Sir, though the matter seems to be very simple, I wish to submit that this is a matter of right and therefore is of paramount importance to the Members concerned. The attitude taken by the Treasury Bench seems to be very strange. Willy nilly, my name has also been dragged in. I only casually remarked that the rule is very specific and left it at that. I did not explain myself as to the very specific application of that rule in question. The Rule is very plain,—plain in the sense that it is left to the discretion of the Speaker to call upon the member to speak at a later stage. Which is the later stage and which is an earlier stage is a matter entirely left to the discretion of the Chair. This discretion should be used very carefully. Suppose we make a precedent to the effect that X or Y who has spoken for a number of hours is called upon to speak, could not speak because he was not present, as it happened just now, and the House

(SRI M. LINGANNA.)

were to take a decision that he should not be given a chance, then we are going to create a precedent which is bad. The right of the member concerned is involved here. It also involves the right of the Treasury Bench. It looks rather strange that the Hon'ble Minister on the Treasury Bench should interpret to the disadvantage of the Hon'ble Member and he is suggesting that Sri. Channabasappa may not be allowed to speak further. We should not take such a wrong decision and I submit to the Chair that the Member may be called upon to continue at a later stage. At what stage he should be called upon, is a matter within the discretion of the Speaker. It is not right that the right of the Members should be curtailed May be that the member has spoken for two days, but he has not finished his spech. He was in the midst of labyrinth of notions on the Tenancy Bill and that apart, he has a right to continue his speech and the Speaker will have to determine at what stage he can resume his speech. I submit that the situation demands and justice demands that he should be given the earliest chance. The right of the Member should not be taken away by giving a ruling to the effect that once a member has spoken and afterwards when he is called upon to speak, he was not found in his seat, he may not be given a further chance. The rule should be interpreted keeping the right of the member in view and in a manner which would promote that right, not to curtail it.

*Sri D. DEVARAJ URS (Hunsur).—Sir, the Hon'ble Home Minister has a peculiar and wonderful way of his own in interpreting some of these rules. In this particular situation, Sir, the business that was likely to be taken after the question hour, had to be taken up in place of the question hour and this is a situation, I submit, Sir, where Rule 150 will not properly hold and at the present juncture, it must be read along with Rule 24 wherein it is very clearly stated that unless the Speaker otherwise directs, the first hour of every day shall be devoted for putting and answering question. Today, the situation is that the Chair was compelled to drop the questions and that time had to be utilised for other business. Had it been known that the question hour would today be utilised for business than questions the member would not have been absent. The Member concerned was under the impression that as usual questions would be taken up and he would have to continue his speech thereafter and therefore came a little late and this opportunity should not be utilised to curtail his right to speak. The Speaker has discretion to regulate the business to the best advantage. Although the Chair has discretion in the matter, the Chair will have to take into consideration Rule 24 in the present context before exercising that discretion. Therefore, I feel the Hon'ble Member has a right but the Speaker will have to permit and I suggest that he may be permitted to speak at the earliest opportunity taking into consideration, Rule 24.

*Sri Mulka GOVINDA REDDY (Chitaldrug).—I, Sir, agree with Sri Devaraj Urs and Sri M. Linganna that the discretion of the Speaker to allow a member to speak again should be exercised in favour of the Member. He should have continued his speech as soon as the question hour was over; and peculiarly today, to our utter surprise, the question hour was over within five minutes. The Hon'ble Member had spoken at length on this Bill and we hold opposite views. But all the same, he should be allowed another chance of making his speech on this all-important Bill.

Sir, Rule 150 (1) and (2) give discretion to the Speaker. It says:

"...If any member who is so called upon does not speak..."

In this particular case, when the member was called upon, he was absent. If he were present, he would have certainly spoken. Because he was absent, he could not speak. And further it says:

"...he shall not be entitled except by the permission of the

Speaker, to speak to the motion at any later stage of the debate."

One Member has already spoken. It does not matter if this Member who was speaking on this Bill the other day is allowed to speak again and it will not seriously affect the rights and privileges of the other members of this House.

Rule 150(2) says :

" Except in the exercise of a right of reply or as otherwise provided by these rules, no Member shall speak more than once on any motion, except with the permission of the Speaker."

Even under this Rule, the Speaker has ample powers to permit a member to speak on the Bill.

So, we request that the Speaker may kindly use his discretion and allow the Hon'ble Member Sri H. M. Channabasappa to continue his speech on this Bill.

*ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ (ಅರಕಲಗೂಡು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮೆಂಬರನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಕರೆದಾಗ ಅವರು ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇಯಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ಹಕ್ಕನ್ನುಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಖಚಿತವಾದುದು. ಆದರೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರು ಕೊನೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವರಾಗಲೇ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಅವರು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದು ನಿಗದಿಯಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಇತರರು ಮಾತನಾಡುವವರು ಬಹಳ ಜನ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಉದಾರತೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಈಗ ತಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲದ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರು. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರೀಸಿಡೆಂಟ್ಸ್ ಇವೆ. ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳು ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುಗಿದುಹೋದತಕ್ಷಣ ಬೇರೆ ಸಬ್ ಜೆಕ್ಟುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ದಿನಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕೇವಲ ½ ಗಂಟೆಯಲ್ಲೇ ಮುಗಿದುಹೋಗಿ ಬೇರೆ ಸಬ್‌ಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ question hour ಅನ್ನುವುದು ಪೂರ್ತಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾನಲಾಗಿಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

Sri D. DEVARAJ URS.—Let him clearly read Rule No. 24.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ.—ನಾನೂ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಮೊನ್ನೆದಿವಸ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಪುನರುಕ್ತಿಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ question hour ಅನ್ನುವುದು 15 ನಿಮಿಷ ಆಗಬಹುದು, ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಆಗಬಹುದು. ಇರತಕ್ಕ ಒಂದು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ subject ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಅವಕಾಶ ಏದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ (ಮದ್ದೂರು).—ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆ ಆಗುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ.ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಏನು ವಾದ ಹೂಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದು ಸಭಿಕರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದೆ ಏನುಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂಸಹ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಭಾಷಣಮಾಡಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮಂತ್ರಿ ವರ್ಗದವರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಅವರ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ, ಸಭಿಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಏನೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವರು ಮಾತನಾಡದ ಹಾಗೆ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ತಾವು ಶ್ರೀಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೊಡದೇಇರಬಹುದು. ಆದರೂ, 'ಅವರು ಸಭೆಗೆ ರೇಟ್ ಆಗಿ ಬಂದರು, ಮುಂಡೆ ನೋಡೋಣ " ಎಂದು ತಾವು ಅಪ್ರೂವ್ ಕೊಡಿಸಿದರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅರಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ, ಇದು ಒಂದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಮಸೂದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಶಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ತರವಾದ ದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಾದರೆ, ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುವುದಾದರೆ, ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಲ ಮೀರಿ ಹೋಯಿತು, ತಡ ಆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಏನುಹೇಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು. ಅವರ ವಾದ ಸರಣಿಯ ಒಂದು ಧಾಟಿ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಯಮ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ.)

ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಕು ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಹಾಗಿದ್ದರೆ, ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಕೇವಲ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ ಗ್ರೌಂಡ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

*ಶ್ರೀವತಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಿದ್ದವ್ವ (ದಾವಣಗೆರೆ).— ಈಗ ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಚೆರ್ನೆಸಿ ಬಿಲ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ಎಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡ ತ್ತ ಇರುವಾಗ ಮಾತನಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹ ವಿರತಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಚೆರ್ನೆಸಿ ಅಕ್ಟ್ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ ಹೊರತು, ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಬಹುದೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಾನೂನು ಎಂದರೆ ದೇಶದ ಜನಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗಬೇಕು, ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಅದೇ ಕಾನೂನು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅನೇಕರು ನತ್ತು ಹೋದ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ಹೂಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ? ಜನರು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಯಿತಲ್ಲಾ ! ಆ ರೀತಿ ಅಲ್ಲ. ವಿಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾನೂನು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ. ಇದು ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮನಸಿನಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಸಂಶಯವಿದ್ದರೆ ಅದು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಅನೇಕರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾನೂನು ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ. ಕಾನೂನಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I want to bring to the notice of the Hon'ble Members that it is no use appealing to the sympathy of the Speaker. I want the correct interpretation of the rules. I am mainly guided by the interpretation of the rules as passed and approved by the Legislature. Therefore, I want enlightenment. Hon'ble Members can speak on the interpretation of the rules and I welcome it.

*ಶ್ರೀ ವಿ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ (ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೂ ಉಂಟು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮೊದಲು ಯಾರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿತೋ ಅದನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಅವರು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರ ಹಕ್ಕು ಹೋಯಿತು, ಮುಂದೆ ಕೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಎಂದು ತಾವು ಇದುವರೆಗೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಬಂದನಂತರ ಪುನಃ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ತಾವು ಈಗ ಏನು ಇಂಟರ್‌ಪ್ರೆಟೇಷನ್ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ? ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೂಗಿದಾಗ ಅವರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಭಾಷಣಮಾಡಲು ಇರತಕ್ಕ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಹೋಯಿತು ಎನ್ನುವುದು, ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿತು. ಇದು ಒಂದು peculiar situation. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾವು ಹಾಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿದಾಗ ಅವರು ಇಲ್ಲದೇಹೋದರೆ ಅವರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಏನು ಒಂದು ಇಂಟರ್‌ಪ್ರೆಟೇಷನ್ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರೋ, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಬಂದಾಗ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೀರೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಸದಸ್ಯರಾದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು; ಈ ದಿವಸ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಒಂದು peculiar situation ಉಂಟಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿ ಬಂದರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಾದ ಸರಿಯಲ್ಲ. ರೂಲ್ಸ್‌ನ್ನು ಇಂಟರ್‌ಪ್ರೆಟ್ ಮಾಡುವುದಾದರೆ–ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ—ಇಂಟರ್‌ಪ್ರೆಟೇಷನ್ ಮಾಡುವಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ಮೊಟಕಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಾಗಬಾರದು, ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕದ್ದು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

*Sri B. NARAYANASWAMY. (Mysore City South).—Rule 150 reads like this :

> "After the member who moves has spoken, other members may speak to the motion in such order as the Speaker may call upon them. If any member who is so called upon does not speak, he shall not be entitled, except by the permission of the Speaker, to speak to the motion at any later stage of the debate."

This rule could be used when a member is called upon to speak. In this case, Sri Channabasappa was not called upon to speak As a matter of fact, he took his chance and, as I have said, this rule cannot be applied. It is only in a case where a member is called upon to speak and he does not speak and after some other members speak, he wants to speak, then only the Speaker can exercise his discretion in allowing the member to speak at a later stage. The Hon'ble Member for Periyapatna was not called upon to speak and he did not speak. As a matter of fact he took his chance and was prepared to speak. As such, the question of 'later stage' and that he should speak at some time else, does not arise.

Even otherwise, Sri Channabasappa has not lost his chance. The interpretation of the term 'later stage' has to be put by the Speaker. The later stage may come immediately after any member has spoken. Now my friend Sri Mallikarjunappa Gowda has spoken. The later stage might be the stage after this member has spoken. After all, it is a matter of degree that counts, not the time and as such, Sri Channabasappa may be asked to continue his speech because he was not, as a matter of fact, directed to speak, but he has come here to take his chance and he is ready to speak. So he may be asked to speak.

*ಶ್ರೀ ಶಿವನಂಜೇಗೌಡ (ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು).—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮೊನ್ನೆ ಚೆನ್ನೆಕೆ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ದಿವಸ ವೇಳೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಅವರಿಗೆ ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಏಹುದೆಂದು ಆಗ ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಮಸೂದೆ ಪಾಸಾಗದೆ ನಿಂತು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆದು ಬಿಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನೇ ಕೈಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಗಮನಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಣಾಮವೇನಾದೀತೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಆರೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ. ಈದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಎರಡು ದಿವಸ ಗಟ್ಟಲೆ ನಿಂತುಮಾತನಾಡುವಂಥ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ಈ ಆಕ್ಟ್ ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೀಗ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಓಟನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು .....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ರೂಲ್ಸು ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಶಿವನಂಜೇಗೌಡ.—ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಂದಂಥ ಜನಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಇದು ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಅವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಜಾರಿಗೆ ತರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಂದೋಳನವೇ ಉಂಟಾದೀತು. ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತಕ್ಕಂಥ ರಾಯರುಗಳಿಗೆ ಇದರ ವಿಚಾರ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.....

*Sri S. GOPALA GOWDA (Sagar-Hosanagar).—The question now is not about the individual member. The only question is, as I have understood, whether a member must be allowed to continue his speech even if he comes after discussion on the Bill commenced and after some other member was allowed to speak. What Sri Shivananje Gowda is speaking, about the merit of the member, does not arise here.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ತಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಾನೂನಿನ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಪುನಃ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ಇಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದು.

ಶ್ರೀ ಶಿವನಂಜೇಗೌಡ.—ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರು ಏನೇನೋ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು ಹೋಗಲಿ. ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿತು. ಈಗಲೂ ಅದರಂತೆ.....

*Sri N. C. NAGIAH REDDY (Goribidanur).—Rule 24 is quite clear on this point. It is to be read with rule 150. You have got every discretion to exercise. Of course, we do not want any sympathy for Sri Channabasappa and Sri Channabasappa loses nothing. But I feel that he can effectively speak for certain good cause and the rules are quite clear and you have got every discretion to use. I feel that you will be exercising yourd iscretion quite correctly in allowing Sri Channabasappa to speak today.

*ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿ (ಮಾಲೂರು).—ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಉದ್ಭವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಅಂಥ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿ.)

ನೋಡಿದರೆ ವಿಷಯ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎನ್ನುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಭಾಷಣ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎನ್ನುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿರೋಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೇನೋ ಅನೇಕ ವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಸಬಲ್ಲರು. ಅವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

SRI D. DEVARAJ URS (Hunsur).—I rise to a point of order. He is making a debate on that point. Let him confine himself to the Rule of Procedure.

Mr. SPEAKER.—Since some Hon'ble Members raised that point.....

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿ.—ಮಾನ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರಿಗೆ ಪುನಃ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲೇ ಕೂಡದೆಂದು ಯಾವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

Sri B. NARAYANA SWAMY.—It is only when a member does not speak.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿ.—ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರ ದೆಂದು ಉದ್ದೇಶ ಕೂಡ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾನೂನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ—ಒಂದಾ ವರ್ತಿ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಒಂದು ವಿಚಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪುನಃ ಅದೇ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆ ವಿಚಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುನಃ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಇದೆ. ಅವಕಾಶ ಯಾವಾಗ ಇದೆಯೆಂದರೆ—ಯಾವಾಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಪುನಃ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಇತರ ಇನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂಥಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ರೂಲ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಆದು ದರಿಂದ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು ಈಗಾಗ್ಲೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಡಿಸ್ಕ್ರಿಷನ್‌ನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು. ರೂಲ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

9 30 A. M.

ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಈ ದಿನ ವಿಷಯ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನುಮಾರು 10-15 ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆ ಯಿತು, ಆಗ ಒಂದು ದಿನಪೂರ್ತಿ ಮನಸೂಯು ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದರು, ಮೊನ್ನೆದಿವಸ ಅವರೇ ಭಾಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಎಂದು ಹೇಳಿದಪ್ರಕಾರ ಮುಂದುವರಿ ಸಿದರು, ಈ ದಿನ ಅದೇ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಚೆನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಸಭೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾ ದಾಗ ನಾನೂ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದು ಈ ಮನೂಯ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಂದುವರಿ ಸಬೇಕಾದಾಗ ಅವರು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ತಾವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಕಾನೂನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆ ಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಜರಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಅವಕಾಶ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ವಾದುದು, ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವವರು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಇವರಿಗೂ ಸಹ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಡೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಾವು regulate ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಕ್. ಮೂಡಳಗಿರಿಗೌಡ (ಕುಣಿಗಲ್).—ಒಂದು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ, ಈ ದಿವಸದ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಾದ. ನಾವು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು rules ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು ಎನ್ನು ವುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಾದ. ನಾಳೆಯ ದಿವಸ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಭಾಷಣ ಕಾರರು ಅಥವಾ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರು ಯಾರಾದರೂ ಭಾಷಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು lunch hour ನಲ್ಲೋ, ಬೇರೆ ಕಾಲಇಲ್ಲೋ ತಾವು ಮಾನ್ಯಸಭೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಸ್ಯರು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಅವರ ಧರ್ಮ, ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಈ ದಿನ ಆ ಸದಸ್ಯ ರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ಒಂದು precedent ಹಾಕುವುದಾದರೆ, ನಾಳೆ ಥಿವನ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಮಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿದೆ, ಭಾಷಣ ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮುಂದೆ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು precedent ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು, ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾದ ದ್ದಲ್ಲ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಕಾಲ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಎಂದು ನಿಗದಿ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಕೊರತು ಆ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಮುಗಿದ ತರು ವಾಯ ಇತರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗು ತ್ತವೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು ಮುಗಿದುಹೋದರೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಅವಧಿ ಯಾದ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಳೆಯುವವರೆಗೂ ಸಭೆಯನ್ನು suspend ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ದಿವಸದ ವಿಷಯ ಏನು ಇತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸು ವಾಗ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ ಅವರು ಇರಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅದು ಅವರ ಆದ್ಯ

ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅವರ chance lapse ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಮಹತ್ವರವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿರಬೇಕು. ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸುವಾಗ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ಮಹತ್ವರವಾದ ವಿಷಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ನತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಭಾಷಣಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಒಂದು precedent ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri R. CHANNIGARAMIAH (Koratagere-Madhugiri-Scheduled Castes).—Sir, this is a very simple case...

Mr. SPEAKER.—No, it is not simple. I want to bring to the notice of the Hon'ble Members as to why I have allowed so much of discussion on this matter. It concerns with the privilege of a member. At the same time, while conferring the privilege on one member it curtails the privilege of other members. Therefore, it is a point which has got to be carefully considered.

Sri R. CHANNIGARAMIAH.—This is important no doubt, but if all the members agree it becomes simple. This is an unusual incident that has happened to-day. Normally all members are expected to be here at 8-30, the time at which the House meets on Saturdays. This is the first time in the history of our Legislaturd that all the Hon'ble Members who hae sent questions were not present when the questions were taken up. The Hon'ble Member who had to continue his speech after question hour probably thought that he could be here before 9-30 so that he may have his chance in the normal course to continue his speech. To-day though he was expected to be here at 8-30, he has come a little late. The Hon'ble Home Minister who interpreted section 115 said that under extraordinay circumstances, it is left to the Chair to allow a member or not at a later stage. Later stage does not mean that a member should be allowed to speak at the end of the day or at the end of the session. When a member is called upon to speak and if he is not present at that time in the House, it does not mean the entire House should wait for him. The Chair can call upon another member to speak. In the course of the day the Chair can call upon the previous speaker to speak at any time. It is not right to say that because one member has been allowed to speak, the previous speaker loses his chance. There is nothing wrong if the Speaker decides in favour of Sri Channabasappa now. This itself becomes 'later stage'. My interpretation of 'later stage' is the Speaker can call upon Sri Channabasappa now, or at any time during the day though another member has spoken; since he is present now, he may be called upon to speak now. No Hon'ble Member should feel that his privileges are curtailed. He should not go home with a feeling that he was not allowed to express his views. I feel that we need not go on discussing this subject. The Treasury Bench should also view this liberally. Whether I agree with Sri Channabasappa's arguments on the merit of the Bill or not is a different matter altogether. But, the point is whether the member has the right to speak or not. Certainly, the decision of the Chair must be in favour of the member.

Mr. SPEAKER.—Suppose, the debate on a subject goes on till Three o'clock and the House adjourns for lunch at Three and meets at 3-30 P.M., and the member who was speaking at Three and who had not concluded his speech is not present at 3-30 P.M. to continue his speech. Then what happens?

Sri R. CHANNIGARAMIAH.—If the member is not present at 3-30 P.M. when he is expected to be present according to the scheduled time, he loses his chance. But, the case is not so here. In the normal course Sri Channabasappa was expected to speak after question hour. But, unfortunately it has so happened to-day that all the members in whose names the questions stood were not present at the time when the questions and answers were taken up. This is very unusual and unprecedented.

Mr. SPEAKER.—Supposing, after one o'clock the Hon'ble Member is not present.

Sri R. CHANNIGARAMIAH.—Then, certainly he loses his chance; there is no doubt about it. But, to-day's situation is not like that.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ) — ಸಭೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಈ ದಿನ ಇದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲು ಸದಸ್ಯರು ಹಾಜರಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತೆಂದೂ, Tenancy Bill ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಅದರಮೇರೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಂದುವರಿಸೋಣ ವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆಗ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪಗೌಡ ರನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಕರೆದಿರಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ತಾವು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೂಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಃ ಹೊರಗಡೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗು ತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲ ಒಂದು ಘಂಟೆಯವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದನಂತರ ಪುನಃ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಭಾಷಣಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇ ಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ (ತುರುವೇಕೆರೆ).— ಪ್ರಶ್ನೆ ಉತ್ತರಗಳು ಕಾಲ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೆಂದು ಇದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಎಂದೂ ನಡದೇಯಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಬೇಗ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿ ಯಾಗಿ ಬಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಾಲ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಹೋದರೆ ಸರಿ ಯೆಂದು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದು, ಆ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಾದ ಮೇರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿಲ್ಲವಿದ್ದು ಅವರ chance lapse ಆಗಿ, ಅವರು ಬಂದಾಗ ಪುನಃ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯಾದ precedent ಹಾಕುವುದೂ ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಸಭೆಯು ನಡೆಯುವಾಗ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವರವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಗು ತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri K. S. VASAN (Kolar Gold Fields).—Sir, I have got a fresh point to urge. Sir, much of the discussion here seems to be on the question of for or against allowing Sri Chennabasappa to speak. That is not the point here. Regarding the question hour, it is stated that the first hour of every day of meeting shall be for asking and answering questions. I feel it was available and every one of the questions with the answers with the name of the concerned member was printed. When the questions were called and since nobody was there, the question hour was over and the next item on the agenda was taken up. Here, when a discussion on a motion is resumed on a particular day, the member who was last speaking on that issue, if he had not concluded his speech, gets a right to speak again. If he is not there, then when another member is called upon to speak, it must be taken by the House that he concluded his speech on the last occasion itself. So Rule 150 cannot be applied in this case and Rule 152 must be taken into consideration. The member wants now to speak for the second time and it is within the discretion of the Speaker to allow or not to allow any member to speak for the second time on the motion. If the Speaker so decides to allow Sri Chennabasappa to speak, he may be given that opportunity to speak, Sir.

Sri Kadidal MANJAPPA (Minister for Revenue and Public Works).—Mr. Speaker Sir, it is not the intention of the Treasury Bench, as some Hon'ble Members have put it, that they want to adopt obstructive tactics; it is for you and for the House to decide whether we are adopting obstructive tactics or some other people.

Sri D. DEVARAJ URS.—I raise a point of order on this issue, Sir. This is a reflection which the Hon'ble Minister is casting upon the Hon'ble Members of this House. Nobody has so far adopted any obstructive tactics.

Sri Kadidal MANJAPPA.—Sri Veeranna Gowda has definitely stated that it looked as though the Government wast adopting obstructive tactics.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Members must wait. Of course as the Hon'ble Minister puts it, somebody made that remark not intentionally, but in a casual way. Therefore he has met that point.

Sir H. K. VEERANNA GOWDH.—It looks as though the Government is afraid of other members expressing their view freely on this important Bill. That is what I said and I still hold that opinion.

Sri Kadidal MANJAPPA.—It is not our intention to shut out Sri Chennabasappa from what he has got to say. Sri Veeranna Gowdh said that it looks as though we were trying to obstruct Sri Chennabasappa.....

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ, ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ ನಾವು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೂ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ, ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, 'ಗೃಹ ಸಚಿವರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು peculiar ಆದ, ವಿಚಿತ್ರಕರವಾದ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಕ್ಕ ರೀತಿ ಅವರಲ್ಲಿದೆ'ಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

Sri H. M. CHANNABASAPPA—Is the Home Minister incapable of defending himself?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಗೃಹಸಚಿವರು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರೇ ಹೊರತು, ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅವಕಾಶಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಯಾಮಿ, ಚರ್ಚೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಆ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ನಾವೂ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ ನಾವೂ ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಗೃಹ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದು, ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು Question Hour ಆದನಂತರ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿಯಿದೆ. 150ನೆಯ ರೂಲ್ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.—

> Rule 150. "(1) After the member who moves has spoken, other members may speak to the motion in such order as the Speaker may call upon them. If any member who is so called upon does not speak, he shall not be entitled, except by the permission of the Speaker, to speak to the motion at any later stage of the debate."

ಇಲ್ಲ "He shall not be entitled" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ—ಎರಡೂ ಇದ್ದು ಅವರು ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ. 'It implies that he was called upon.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—How?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಅವರ ವಾದವನ್ನು ನಾನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ವಾದವನ್ನೂ ಅವರು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, it is open to the Speaker to call upon him to speak. If any member who is so called upon does not speak, he shall not be entitled to speak.

ಈಗ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'discussion will continue' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರು ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ವಾದ.

ಆಮೇಲೆ, 24ನೆಯ ರೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ "unless the Speaker otherwise directs, the first hour of every day of the meeting shall be available for the asking and answering of questions".

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಘಂಟೆಯ ಕಾಲ ನಿಗದಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಿಗದಿಯಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೋ ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಭೆಯಲ್ಲಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅವರು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಅಜೆಂಡಾದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಇರುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಕರೆಯಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಅವರು ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅವರು ಬಂದ ತರುವಾಯ ಅವರಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗೈರ್‌ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ, ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೈರ್‌ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತನಾಡಲು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಪ್ಪನವರ ವಾದದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(SRI KADIDAL MANJAPPA.)

When there are definite rules, I submit that we are governed by rules. Of course, it is within the discretion of the Speaker to permit Sri Channabasappa to speak at a later stage. Well, Sri Channabasappa has taken two days aheads

Mr. SPEAKER.—What does the Hon'ble Minister mean by 'at a later stage of the debate'?

Sri Kadidal MANJAPPA.—At a later stage means, not in the earlier stage. It should necessarily mean when others have been given chance earlier.

Rule 151. "In cases not specifically provided for in these rules the Speaker may, having regard to the state of business before the Assembly and the nature of the motion, prescribe a time limit for speeches."

Mr. SPEAKER.—That does not apply to this case.

Sri Kadidal MANJAPPA.—Sri Channabasappa has spoken for two days. Whether it is desirable to give him further time, is a matter within your discretion. I do not want to say anything in the matter. Sir, I submit that if you decide to give him another opportunity to speak, it can only be at a later stage and after others have participated in the debate on this Bill.

Mr. SPEAKER.—This is a very important matter concerning the privilege of the Hon'ble Members and also I know the implications of the ruling. Therefore my ruling should not create a bad precedent. I will give a ruling on Monday.

Now the House will rise and meet at 10-30.

The House adjourned for Lunch at Ten of the Clock and met again at Thirty Minutes past Ten of the Clock.

(MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair.)

ADJOURNMENT MOTION.

Re. Adverse effect of incidence of Sales-tax on Agricultural Produce.

Sri Mulka GOVINDA REDDY.—(Chitaldrug).—Sir, I had tabled an Adjournment motion yesterday regarding the stoppage of trade in Davangere, Tumkur and Mysore Regulated markets on account of the introduction of sales-tax from 1st April 1955, whereby the agriculturist is made to pay tax on groundnut.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—That will be taken up on Monday.

ಶ್ರೀ ಮುಲ್ಕ ಗೋವಿಂದ ರೆಡ್ಡಿ—ಇದು ಬಹಳ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದಾಗಿದ್ದರೆ ಸೋಮವಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ 8 ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ದಾವಣಗೆರೆ, ತುಮಕೂರು. ಮೈಸೂರು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಪ್ರಾಡ್ಯೂಸ್ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗದೆ.....

Mr. DEPUTY SPEAKER.—My difficulty is this should have been taken up immediately after question hour at 9-30. At that time you did not raise the point.

ಶ್ರೀ ಮುಲ್ಕ ಗೋವಿಂದರೆಡ್ಡಿ—ಆಗ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಾಲು ಬಂದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಕಂದಾಯ ಕೊಡಲು ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಅತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಡೆಫಿನಿಟ್ಟಾಗಿರುವ ವಿಷಯ. ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ.

It is admissible and so I request the Chair to take up this motion.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—May I tell the Hon'ble Member that the Adjournment motion was received by our Office at 7-30 in the morning? It should have been received two hours earlier. I would advise him to wait till Monday.

Sri Mulka GOVINDA REDDY.— I sent this motion yesterday 7-30 p.m. on the 8th.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—What will the Government say?

Sri Kadidal MANJAPPA (Minister for Revenue and Public Works).—Sir, there is an Act passed by this House last year. In accordance with that Act, Rules have been framed after calling for objections, giving one month's time to prefer objections, if any. In accordance with the rules, I suppose the tax is being collected. Somebody brought this matter to my notice only two days ago and I am going to examine the matter. Anyway it is not a matter for adjournment motion.

Sri Mulka GOVINDA REDDY.—These rules are repugnant to the spirit of the Act, Sir.